

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN XUÂN HUYÊN

**TỔ CHỨC GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG VĂN HÓA
DÂN TỘC CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG
DÂN TỘC NỘI TRÚ TRUNG HỌC CƠ SỞ TỈNH BẮC KẠN
TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN XUÂN HUYÊN

**TỔ CHỨC GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG VĂN HÓA
DÂN TỘC CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG
DÂN TỘC NỘI TRÚ TRUNG HỌC CƠ SỞ TỈNH BẮC KẠN
TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP**

Ngành: Quản lý giáo dục
Mã ngành: 8 14 01 14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Vũ Bích Hiền

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn “*Tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho học sinh các trường PTDTNT THCS tỉnh Bắc Kạn trong bối cảnh hội nhập*” được thực hiện từ tháng 9 năm 2017 đến tháng 6 năm 2019. Luận văn sử dụng những thông tin từ nhiều nguồn khác nhau, các thông tin đã được ghi rõ nguồn gốc, số liệu đã được tổng hợp và xử lý.

Tôi xin cam đoan, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Thái Nguyên, ngày 18 tháng 11 năm 2019

Tác giả

Nguyễn Xuân Huyền

LỜI CẢM ƠN

Với lòng kính trọng sâu sắc và tình cảm chân thành tác giả xin trân trọng cảm ơn: Khoa Sau Đại học, trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên cùng các nhà khoa học, các thầy cô giáo đã trực tiếp giảng dạy, góp ý, chỉ bảo, tạo điều kiện thuận lợi cho tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Cảm ơn các đồng chí lãnh đạo, chuyên viên Sở GD&ĐT Bắc Kạn, các đồng chí là cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên các trường PTDTNT THCS tỉnh Bắc Kạn đã tạo điều kiện, cung cấp thông tin, tư liệu giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Đặc biệt tác giả xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đối với **PGS.TS. Nguyễn Vũ Bích Hiền**, người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo, động viên tác giả nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, nhưng bản luận văn này chắc chắn vẫn còn nhiều thiếu sót, tác giả rất mong nhận được ý kiến đóng góp của các thầy cô giáo, các nhà khoa học và các bạn đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Thái Nguyên, ngày 18 tháng 11 năm 2019

Tác giả

Nguyễn Xuân Huyền

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	4
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	4
4. Giả thuyết khoa học	4
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
6. Giới hạn phạm vi nghiên cứu	5
7. Các phương pháp nghiên cứu.....	5
8. Cấu trúc luận văn.....	6
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ TỔ CHỨC GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG VĂN HÓA DÂN TỘC CHO HS CÁC TRƯỜNG PTDTNT THCS TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP	7
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề.....	7
1.1.1. Nghiên cứu về giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc	7
1.1.2. Nghiên cứu về tổ chức giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc	8
1.2. Truyền thống văn hoá dân tộc	10
1.2.1. Khái niệm truyền thống văn hoá dân tộc.....	10
1.2.2. Đặc trưng văn hoá dân tộc ở miền núi phía Bắc	11
1.3. Giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc cho học sinh trong bối cảnh hội nhập	15

1.3.1. Khái niệm giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc	15
1.3.2. Chương trình giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc trong trường phổ thông	16
1.3.3. Đặc trưng giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc ở trường phổ thông dân tộc nội trú.....	22
1.3.4. Bối cảnh hội nhập và tác động của nó tới giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc trong nhà trường	23
1.4. Tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú.....	28
1.4.1. Khái niệm tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho HS	28
1.4.2. Vai trò quản lý của hiệu trưởng và phân cấp quản lý trong nhà trường	29
1.4.3. Nội dung tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc	31
1.5. Những yếu tố ảnh hưởng đến tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho học sinh các trường phổ thông dân tộc nội trú.....	38
1.5.1. Yếu tố bên trong	38
1.5.2. Yếu tố bên ngoài.....	39
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	41
Chương 2: THỰC TRẠNG TỔ CHỨC GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG VĂN HÓA DÂN TỘC CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC NỘI TRÚ THCS TỈNH BẮC KẠN TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP	42
2.1. Khái quát về tình hình kinh tế - xã hội và giáo dục tỉnh Bắc Kạn	42
2.1.1. Tình hình kinh tế, xã hội tỉnh Bắc Kạn	42
2.1.2. Tình hình giáo dục tỉnh Bắc Kạn và khái quát về các trường phổ thông dân tộc nội trú - Trung học cơ sở, tỉnh Bắc Kạn.	43
2.2. Tổ chức nghiên cứu thực trạng.....	47
2.2.1. Mẫu khảo sát.....	47
2.2.2. Nội dung khảo sát	47

2.2.3. Công cụ khảo sát.....	48
2.2.4. Cách thức tiến hành	48
2.2.5. Phương pháp xử lý số liệu.....	48
2.3. Thực trạng giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho học sinh các trường phổ thông dân tộc nội trú trung học cơ sở tỉnh Bắc Kạn.....	49
2.3.1. Thực trạng nhận thức về mục tiêu, vai trò của giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc trong các nhà trường.....	49
2.3.2. Thực trạng thực hiện các nội dung giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc trong chương trình giáo dục của nhà trường.....	51
2.3.3. Thực trạng hình thức giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc cho học sinh.....	55
2.4. Thực trạng tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho học sinh tại các trường phổ thông dân tộc nội trú, THCS tỉnh Bắc Kạn	61
2.4.1. Thực trạng tổ chức các lực lượng trong nhà trường rà soát chương trình cập nhật và tích hợp các nội dung giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc vào các môn học và hoạt động giáo dục trong chương trình giáo dục của nhà trường	61
2.4.2. Thực trạng phối hợp các lực lượng ngoài nhà trường tổ chức các hoạt động ngoại khóa nhằm giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc gắn với đặc điểm địa phương	64
2.4.3. Thực trạng tổ chức đánh giá và hiệu chỉnh chương trình thường xuyên đáp ứng nhu cầu người học và sự thay đổi của bối cảnh.....	66
2.4.4. Thực trạng định hình các giá trị văn hoá nhà trường phù hợp với truyền thống văn hóa dân tộc trong bối cảnh mới	67
2.4.5. Thực trạng hiện thực hóa các giá trị trong nội quy, quy tắc ứng xử và môi trường cảnh quan nhà trường.....	68
2.5. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho học sinh.....	70

2.5.1. Mức độ ảnh hưởng của các yếu tố bên trong.	70
2.5.2. Mức độ ảnh hưởng của các yếu tố bên ngoài.....	74
2.6. Đánh giá chung về thực trạng tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho HS các trường PTDTNT THCS - Tỉnh Bắc Kạn.....	76
2.6.1. Điểm mạnh.....	76
2.6.2. Điểm yếu.....	77
2.6.3. Thời cơ.....	79
2.6.4. Thách thức	80
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	84
Chương 3: BIỆN PHÁP TỔ CHỨC GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG VĂN HÓA DÂN TỘC CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG PTDTNT THCS - TỈNH BẮC KẠN TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP	86
3.1. Những nguyên tắc đề xuất các biện pháp.....	86
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa	86
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn.....	86
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính toàn diện	86
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi.....	87
3.1.5. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả	87
3.2. Các biện pháp tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc cho học sinh các trường phổ thông dân tộc nội trú, trung học cơ sở tỉnh Bắc Kạn.....	87
3.2.1. Tổ chức tập huấn cho giáo viên về xây dựng chủ đề dạy học tích hợp và lồng ghép vào các môn học đối với các nội dung giáo dục truyền thống văn hoá dân tộc	87
3.2.2. Phối hợp các lực lượng bên trong và ngoài nhà trường tổ chức các hoạt động trải nghiệm nhằm củng cố nhận thức của học sinh về các giá trị văn hoá truyền thống địa phương.	89
3.2.3. Xây dựng nội quy, quy tắc ứng xử trong nhà trường gắn với những giá trị văn hoá truyền thống dân tộc, phù hợp với bối cảnh hội nhập.....	92

3.2.4. Đầu tư thiết kế, xây dựng cảnh quan nhà trường để truyền bá thông điệp giữ gìn bản sắc văn hoá truyền thống của dân tộc và của địa phương.....	96
3.2.5. Chỉ đạo giáo viên giáo dục học sinh cách tiếp nhận và xử lý thông tin mạng xã hội trong bối cảnh hội nhập.....	98
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp.....	100
3.4. Khảo nghiệm tính cần thiết và khả thi của các biện pháp đã đề xuất.....	101
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	105
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	106
1. Kết luận.....	106
2. Khuyến nghị.....	108
2.1. Sở giáo dục và đào tạo.....	108
2.2. Đối với cán bộ quản lý các trường phổ thông dân tộc nội trú.....	109
2.3. Đối với giáo viên các trường phổ thông dân tộc nội trú, trung học cơ sở tỉnh Bắc Kạn.....	110
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	111
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CBQL	Cán bộ quản lý
CNH, HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CNTT TT	Công nghệ thông tin truyền thông
CNXH	Chủ nghĩa xã hội
DTTS	Dân tộc thiểu số
GD&ĐT	Giáo dục và Đào tạo
GDCD	Giáo dục công dân
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
PTDTNT THCS	Phổ thông dân tộc nội trú trung học cơ sở
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
TPT	Tổng phụ trách
TTVHDT	Truyền thống văn hóa dân tộc
VHDT	Văn hóa dân tộc